

REGJERINGSADVOKATEN

Oslo, 13.10.2020
2016-0727 FSE

PROSESSKRIV

TIL

HØYESTERETT

Sak nr: 20-051052SIV-HRET

Ankende parter: Föreningen Greenpeace Norden
Postboks 33 Torshov, 0412 OSLO

Natur og Ungdom
Torggata 34, 0183 OSLO

Partshjelpere: Besteforeldrenes klimaaksjon
c/o Lund & Co
Akersgata 30, 0158 OSLO

Naturvernforbundet
Mariboegate 8, 0184 OSLO

Prosessfullmektiger: Advokat Cathrine Hambro
Wahl-Larsen Advokatfirma AS
Fr. Nansens pl. 5, 0160 OSLO

Advokat Emanuel Feinberg
Advokatfirmaet Glittertind AS
Postboks 1383 Vika, 0114 Oslo

Ankempart: Staten v/Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Prosessfullmektig: Regjeringsadvokat Fredrik Sejersted
Postboks 8012 Dep
0030 OSLO

Rettslig medhjelper: Advokat Anders Wilhelmsen, Regjeringsadvokaten

REGJERINGSADVOKATEN

Det vises til brev fra Høyesterett av 8. oktober 2020, der partene bes om merknader til habiliteten til dommerne Noer og Steinsvik.

Staten legger til grunn at Høyesterett selv har inngående kjennskap til gjeldende tolking og praktisering av domstolsloven § 108, og vil derfor ikke gå inn på rettstilstanden her, men tar forbehold om eventuelt å komme tilbake med noen synspunkter på dette under rettsmøtet om spørsmålet den 19. oktober. Generelt skal i denne sammenheng bare vises til at Høyesterett gjennom de senere års rettspraksis har lagt til grunn at habilitetsvurderingens objektive side må tillegges noe større vekt enn tidligere, som har ført til en skjerpet praksis, jf. HR-2018-1936-A avsnitt 13, med henvisning til HR-2016-2311-P avsnitt 14 og tidligere praksis.

Etter vårt syn er det forhold at dommer Steinsviks svigerfar er medlem av Besteforeldrenes klimaaksjon ikke noe som rokker ved henne habilitet etter domstol. § 108.

Hva gjelder dommer Noers habilitet, antar staten at dette er noe Høyesterett bør vurdere. Her er det i brevet fra Høyesterett nevnt flere forhold, som hver for seg kanskje ikke er nok til å medføre inhabilitet, men som etter en helhetsvurdering gjør spørsmålet mer tvilsomt, særlig hva gjelder habilitetsvilkårets objektive side.

Hva gjelder organisasjonene Natur og Ungdom og Naturvernforbundet, så er den første part i saken og den andre partshjelper. Her forstår vi det slik at dommer Noers medlemskap ligger langt tilbake i tid – til henholdsvis 1980- og 1990-tallet – og for lengst er avsluttet, selv om det ikke fremgår klart når hun meldte seg ut. Slik sett er dette ikke direkte sammenlignbart med situasjonen i Rt. 2010 s. 321, der Høyesteretts flertall under tvil kom til at dommer Coward var inhabil på grunn av medlemskap i Naturvernforbundet. På den annen side var dommer Coward bare vanlig medlem, mens det fremgår at dommer Noer har vært langt mer aktiv, som medlem av arbeidsutvalget i Natur og Ungdom og redaksjonen i Naturvernforbundets blad. I kjennelsen fra 2010 er det i avsnitt 10 fremhevet «*At vedkommende dommer har engasjert seg spesielt i organisasjonens virke, er naturligvis et hensyn av stor vekt ved denne vurderingen.*»

Videre fremgår det at dommer Noer for tiden er medlem av styringskomiteen både i World Commission on Environmental Law (WCEL) og i Global Judicial Institute on the Environment (GJIE). Vi er ikke nærmere kjent med disse organisasjonene, og har så langt ikke hatt tid til å sette oss nærmere inn i deres virksomhet. Det tas forbehold om å komme nærmere tilbake til dette under rettsmøtet den 19. oktober. I den forbindelse kan det også være naturlig med en nærmere avklaring av hva som ligger i å være «medlem av styringskomiteen».

I brevet fra Høyesterett er det opplyst at både WCEL og GJIE har «vært opptatt av klimasøksmål», og at en av arbeidsgruppene under WCEL «arbeider spesielt med klimaendringer og med domstolens rolle i den forbindelse». Til dette skal bemerkes at det går til kjernen i saken – både hva gjelder synet på tolkingen av Grl. § 112 og særlig hva gjelder de ankende parterers anførsler om at Høyesterett må tolke EMK artikkelene 2 og 8 på en slik måte at de gir et individuelt rettighetsvern mot klimautslipp.

Som staten har fremhevet for tingretten og lagmannsretten, og senest redegjort for i vårt prosesskriv av i går (12. oktober) på s. 8, er det internasjonalt *ikke* vedtatt noen traktater eller andre folkerettslige avtaler som etablerer klimarettigheter som en individuell rettighet, langt mindre en rettighet som kan påberopes for nasjonale domstoler mot nasjonale tiltak. Samtidig er det på internasjonalt plan for tiden en rekke private organisasjoner (NGOer) og andre aktører

REGJERINGSADVOKATEN

som argumenterer sterkt og engasjert for å innfortolke miljø- og klimarettigheter i de *eksisterende* menneskerettighetstraktatene, herunder EMK – og som støtter anleggelsen av «klimasøksmål» for å få gjennomslag for dette, som ledd i en bredere rettspolitisk strategi. De tre institusjonene som allerede i 2017 innga amici curiae i saken tilhører alle denne retningen, som også får støtte i innlegget fra FNs spesialrapportører.

Dersom organisasjonene WCEL og GJIE har samme rettspolitiske grunnsyn, på det som er et omstridt hovedspørsmål i saken, er det etter statens syn et forhold som er egnet til å sette spørsmålsteget ved dommer Noers habilitet, særlig siden hun er medlem av styringskomiteene i begge organisasjonene.

* * * * *

Prosesskrivet signeres elektronisk ved opplasting i Aktørportalen.

Oslo, 13. oktober 2020
REGJERINGSADVOKATEN

Fredrik Sejersted
Regjeringsadvokat